

VERSLAG

COMMISSIE WELZIJN

Zitting van 18 juni 2026
Locatie Raadzaal gemeentehuis
Duur 20u00 – 21u45

	Aanwezig	Aanwezig - plaatsvervanger	Verontschuldigd
Commissieleden			
Eva Eyckmans, voorzitter	X		
Judith Francken	X		
Johnny Hendrixx	X		
Leen Jaspers	x		
Emma Lambregts	X		
Ellen Maas	X		
Anne Somers		Steve Suykerbuyk	
Kenny Van Dyck	x		
Pieter Verhoeven, secretaris	x		
College B&S			
Geert Vandekeybus			
Robin Jacobs	x		
Arno Aerden	x		
Helmut Jaspers			
Joris Brosens			
Katrien Somers			
Raadsleden			
Tom Bevers			
Tuur Goormachtig			
Dirk Konings			
Steff Nouws			
Kevin Ooye			
Brigitte Quick			
Marc Scheepers			
Dirk Smout			
Jan Suykerbuyk			
Steve Suykerbuyk		x	
Jeroen Verleysen			
Genodigden/Deskundigen			
Lenni Buvens	x		
Elke Mella	x		
Gezondheidsmakers: Leen Sukkar en Heide Vervliet	x		

0. Inleiding:

De voorzitter past op vraag van schepen Robin Jacobs de volgorde van de agenda aan: punt 3 (huisartsen Zorgpunt) wordt voor punt 2 (dak- en thuislozen behandeld). De vergadering start met de toelichting door Gezondheidsmakers.

01. Toelichting VAD analyse door Gezondheidsmakers

Heidi Vervliet van Gezondheidsmakers geeft toelichting, samen met Leen Sukkar (IGP), die Annelies vervangt. Zij situeren hun werking (voorheen onder naam 'Logo') binnen de Kempen en Noorderkempen en geven uitleg over de opgestarte omgevingsanalyse rond middelengebruik.

Ze verwijzen naar de campagne "Is het altijd alcoholtijd?" en naar het charter Gezonde Gemeente dat door Essen wordt ondertekend. De focus ligt op preventief gezondheidsbeleid, met aandacht voor levensstijl en omgeving in plaats van louter curatieve zorg.

Binnen het intergemeentelijk preventiewerk (IGP), ondersteund door het departement Zorg, werken gemeenten Essen, Kalmthout en Kapellen samen. Het project Warme Noorderkempen zet in op mentaal welzijn, vanuit het principe dat dergelijke problematieken gemeentegrenzen overschrijden.

De omgevingsanalyse telt 114 deelnemers, waarvan 27 in intergemeentelijk verband. Volgens VAD levert dit waardevolle input. De resultaten werden eind november 2025 gerapporteerd.

Op basis van leesgroepen, zowel lokaal als intergemeentelijk, werden prioriteiten bepaald. Deze werden samengebracht in een stuurgroep die werd uitgebreid met een focus op verslavingspreventie. Dit resulteert in een intergemeentelijk actieplan met een gezamenlijke missie en visie.

Er wordt nog bekeken hoe verdere lokale ondersteuning zal verlopen, bijvoorbeeld via een plus-traject of een creditsysteem. Sommige acties blijven lokaal.

Prioriteiten

Alcohol wordt als hoogste prioriteit naar voren geschoven vanwege:

- normalisering bij jongeren
- voorbeeldfunctie van volwassenen
- gemeentelijk schenkbeleid (naleving leeftijdsgrenzen en alcoholvrije alternatieven)

Daarnaast komen volgende thema's aan bod:

- vapen
- psychoactieve medicatie
- cannabis
- gokken
- gamen

Steve Suykerbuyk vraagt waar harddrugs binnen deze aanpak vallen.

Heidi Vervliet: Dit moet nog nagevraagd worden bij Vagga.

Schepen Robin Jacobs geeft aan dat dit de prioriteiten zijn. Je moet keuzes maken om te focussen. Argumenten waarom het niet is bevraagd, moeten worden nagevraagd bij Vagga.

Emma Lambrechts vraagt naar de gemaakte keuzes en de specifieke focus op vaperen in Essen. Volgens Gezondheidsmakers komt vaperen minder sterk naar voor in de bevraging, maar leeft het lokaal wel. Vaperen kan lokaal beter aangepakt worden. Het is wel een algemene tendens. Op Vlaams niveau worden daarom methodieken ontwikkeld rond soorten vaperen en manier van aanpakken. Partnerorganisaties werken dit momenteel uit.

Emma Lambrechts: wordt dit thema dan ook bovenlokaal als actie opgenomen?

Schepen Robin Jacobs licht de methodiek toe. Eerst werden de acties intergemeentelijk opgesteld. Daarna is specifiek aan Essen gevraagd wat prioritair is en daar is vaperen naar voor gekomen.

Eva Eyckmans beaamt dat het ook in de commissie en gemeenteraad naar voor kwam als belangrijk thema.

Heidi Vervliet geeft aan dat het in de bevraging intergemeentelijk niet opvallend naar voor kwam, maar wel in de lokale bevraging.

Essen kan lokale accenten leggen. Dit kan bv. door een bevraging door Gezondheidsmakers aan scholen om de drie jaar: gemeente kan hier op aanhaken en vervolgens globale tendensen zien. Maar het kan ook al binnen scholenoverleg of zorgcoördinatorenoverleg. Er wordt ook verwezen naar mogelijke inspiratie uit projecten zoals "Brasschaat 2.0".

Steve Suykerbuyk: gamen staat tussen de acties, maar wat met sociale media? Komt toch duidelijk in beeld bij jongeren en bij volwassenen.

Gezondheidsmakers weet niet welk actieplan, maar gamen en sociale media zit wel in Brasschaat 2.0.

Leen Jaspers: eerst waren we met vijf gemeenten, waarom is één gemeente uitgestapt?

Gezondheidsmakers: Brasschaat geprobeerd te betrekken, maar uiteindelijk niet gelukt.

Schepen Robin Jacobs: de financiën in Brasschaat lagen anders dan Essen. Er is veel geschrapt, keuzes gemaakt.

Acties

Toelichting door Leen Sukkar.

De sensibiliseringscampagne "Is het altijd alcoholtijd?" wordt opgestart (naar brede bevolking), met brochures, affiches en maandelijkse communicatie tot en met september.

Daarnaast suggesties/aanbod vanuit Gezondheidsmakers

- promoten van niet-alcoholische alternatieven via subsidievoorwaarden
- bartendersopleidingen organiseren, ook intergemeentelijk

- inzetten op sensibilisering in jeugdverenigingen en sportclubs (zal lopen over hele legislatuur)
- informeren van horeca en alcoholverstrekkers

Verder zet men in op mentaal welzijn via onder meer wandelingen met QR-codes in het kader van Warme Noorderkempen.

Elke Mella: deze wandeling moet in Essen nog verder uitgewerkt worden.

Andere acties zijn:

- propere buurten
- “Het helpt Noorderkempen” beschikbaar maken via Sociale Kaart
- versterking van alcohol- en drugbeleid op scholen (bevragingen, samenwerking CLB en jeugdwerk), weerbaarheidstrainingen.
- vormingen voor artsen, apothekers en ouders om signalen van verslaving te leren herkennen
- samenwerking met politie en straathoekwerk

Er wordt een tijdslijn toegelicht en de opvolging gebeurt via periodieke rapportering. Voor Essen vooral bekijken wat haalbaar is, welke partners betrokken moeten worden.

02. Afbouw huisartsen zorgpunt

Schepen Robin Jacobs: rond de afbouw van huisartsen in het Zorgpunt kwam een nota op het college op 14 januari 2026. Huisartsen in Zorgpunt Grens zijn opgestart als een tijdelijke oplossing. De samenwerking met lokale huisartsen en AZ KLINA, moest tijdelijk de zorgdruk verlichten. Er zijn een aantal verslagen van deze opstartfase niet op het college geweest, waardoor er wat misverstanden ontstonden met lokale huisartsen, maar dat is intussen rechtgezet. Vandaag is de context veranderd. Het aanbod van artsen is geleidelijk verbeterd, onder meer door een uitbreiding van capaciteit van een huisartsenpraktijk.

Het aantal consultaties van huisartsen in het Zorgpunt is afgenomen. Bij de drie artsen gaat het om volgende aantallen niet ingevulde slots: 384, 167, 50. Ook voor lege slot betaalt de gemeente een vergoeding, respectievelijk 11.520, 5.010, 1.650 euro.

Op basis hiervan moet je beslissen om terug af te bouwen. In een piekperiode zijn er wel consultaties in het Zorgpunt. Huisartsen zijn alleszins betrokken in de beslissing tot afbouw. Als gemeente blijven we monitoren. De gemiddelde leeftijd van huisartsen is hoog, van 3 à 4 is geweten dat ze op middellange termijn stoppen. We moeten op dat moment terug kunnen opschalen.

Er is goed overleg met de huisartsen en de gemeente communiceert actief naar de bevolking: zowel rond de afbouw, als waar men terecht kan voor een huisarts. Het gaat nu om een halve dag in afbouw.

Schepen Arno Aerden: Artsen in Zorgpunt zijn er gekomen als een tijdelijke maatregelen en gaan hopelijk ooit volledig weg als er geen dreigend tekort meer is.

Judith Francken : wat was het aanbod voorheen?

Schepen Robin Jacobs: we komen van 60 consultatiemomenten en hebben afgebouwd naar 44. Dit komt overeen met ongeveer een halve dag minder.

Ellen Maas: Is de telefonische bereikbaarheid wel effectief? Gaf soms problemen.

Schepen Robin Jacobs: dit is recent aangepakt en bereikbaarheid is nu wel in orde.

Steve Suykerbuyk: Zicht op aantal mensen dat buiten Essen naar huisarts gaat?

Schepen Robin Jacobs: dit is bevestigd, maar blijkt moeilijk om correct in beeld te krijgen. Wel weten we dat de oudere generatie artsen soms tot 1000 patiënten hebben, waar jongere artsen rond de 800 zitten.

Steve Suykerbuyk: is het niet opletten voor een self-fulfilling prophecy, waarbij de oudere generatie blijft doordoen omwille van een zogenaamd 'tekort' en hierdoor minder kansen liggen voor jonge artsen om op te starten.

Schepen Robin Jacobs: vaststelling is dat Essen eigenlijk geen acuut tekort heeft.

Ellen Maas: Er komt een nieuwe tandartspraktijk in Essen. Mag de gemeente reclame maken hiervoor? Want, is een knelpunt.

Schepen Robin Jacobs: Nee, actief reclame maken mag niet.

Eva Eyckmans: zwangerschapsverloven bij artsen moeten ook opgevangen worden, dit is pittig.

Steve Suykerbuyk: kunnen we snel schakelen als er plots twee artsen zouden wegvallen?

Schepen Robin Jacobs: er zijn dokters bij die sterk gemotiveerd zijn en eventueel snel terug willen opschalen.

Eva Eyckmans: dit zou ook binnen de kring van huisartsen opgevangen en besproken worden.

Schepen Robin Jacobs: gesprekken tussen oudere en jongere generatie artsen lopen nu ook al.

Eva Eyckmans: patiënten zetten ook zelf stap van oudere arts richting een jongere arts.

03. Toelichting cijfers dak- en thuislozen

Cijfers van 18 oktober 2024. Rapport vanuit Kina voor 22 gemeenten.

Er worden 1282 dak- en thuislozen geteld, waarvan meer dan één derde kinderen zijn. In Essen gaat het om 0,98 per 1000 inwoners. Dit blijft een momentopname. Toevallig niemand in noodopvang, kan verschil maken. Vandaag 12 in publieke ruimte, omdat noodopvang telt als openbare ruimte.

De noodopvang situeert zich onder meer in Malle. In 2025 meldden 11 personen zich aan, goed voor 117 overnachtingen. De crisisboerderij fungeert als vervolgtraject na acute opvang.

Schepen Arno Aerden: het voordeel van deze manier van werken is dat het geprofessionaliseerd is. De vroegere opvang (Calmeijn) werd stopgezet wegens problemen met infrastructuur en bewonersmix.

Lokale situatie:

- Kina kan ingezet worden om de nood van de eerste drie nachten op te vangen. Daarna wordt er gebruik gemaakt van 5 woningen die dienen als doorgangswoning.
- Een geschorste LOI-woning werd in 2025 toegevoegd om grote gezinnen te kunnen opvangen. Deze uitbreiding met één woning sinds september 2025 is de reden voor het verhoogde cijfer in 2025.

Er wordt sterk ingezet op preventie:

- het aantal uithuiszettingen daalde sinds 2022 van 1 per maand naar een zestal per jaar vandaag
- bij betalingsachterstand in sociale huur volgt snelle opvolging via het OCMW
- aanklappende begeleiding wordt voorzien (1 VTE sinds 2023)

Preventie blijft essentieel, aangezien doorstroommogelijkheden beperkt zijn.

Schepen Arno Aerden: Voorkempen wil na 2 maanden betaalachterstand uithuiszetting. In principe kan dit niet en zal vrederechter hier niet snel in meegaan.

Lenni Buvens: Voorkempen zit er nu kort op. Dat is lastig, want na sociale woning is er geen opvangnet. OCMW moet die opvangen binnen eigen patrimonium of crisisopvang. Zij komen vaak terug in sociale huur terecht. Preventie is dus het best.

Steve Suykerbuyk: wordt er budgetbeheer mee opgestart samen met dit traject?

Lenni Buvens: ja, maar alleen als de client het ermee eens is. Kan niet afgedwongen worden. OCMW betaalt huur als ze zien dat niet betaald kan worden, waardoor afbetaling aan OCMW in kleinere delen kan. Opvang in KINA is 50 euro per nacht per persoon. Dus werken via voorschot is goedkoper. Wonen is de enige component die blijft stijgen, andere component binnen OCMW (budget, ...) zitten in lineair dalende lijn. Domein wonen vraagt dus aandacht.

Observaties:

- de grootste groep verblijft bij familie of vrienden of zit in opzeg van een pand (80%)
- er is samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappij (Voorkempen)
- versnelde toewijzing wordt toegepast (maximaal 3 keer per jaar). Via overslaan wachtlijst. Vraag is hier wel hoe bepaal je op lijst van 500 waar urgentie zit? Is soms zoeken. Hier is lokale binding geen criterium.

Eva Eyckmans: zijn er nog afzonderlijke woningen voor opvang bij bv. brand?

Lenni Buvens: daarvoor worden dezelfde woningen gebruikt.

Ellen Maas: wat is de gemiddelde verblijftijd in een noodwoning?

Lenni Buvens: Dat kan eventueel opgezocht en bezorgd worden, maar is lang. Soms lukt het richting private markt maar is beperkt.

Steve Suykerbuyk: is er een seizoensgebonden tendens? Zijn dit mensen uit andere gemeenten of die hier nieuw toekomen. Of jongeren? Zit er een structuur in?

Lenni Buvens: heel moeilijk om hierin een lijn te trekken. Het gaat om diverse problematieken bv. scheidingen, huisvestingsplicht voor man... als kinderen betrokken zijn, dan proberen we een woning in eigen gemeente te voorzien (voor opvang met kinderen is Malle niet ok, wegens weg uit eigen omgeving). Zorgleerkrachten zijn in deze dossiers vaak sterk betrokken.

Steve Suykerbuyk: is er vanuit beleid of budget iets dat extra kan gebeuren. Bv; opschalen van woningen. Kunnen we meer aan de voorkant werken?

Schepen Arno Aerden: Woningen uit LOI halen om ze ter beschikking te stellen als doorgangswoning is lastige keuze. Hij is geen voorstander. Liever niet afbouwen. Brussel komt ook op terug op de afbouw van LOI.

Ellen Maas in Magnolia-wijk staan 2 appartementen al lang leeg?

Lenni Buvens: Moeilijk te zeggen wat per individueel geval hiervoor de redenen zijn.

Ellen Maas: wie volgt dit op in gemeente qua sociaal wonen?

Schepen Arno Aerden: dit is een taak van de Voorkempen. Zij moeten het BSO realiseren. Er moeten 122 sociale woningen bijkomen. Voorkempen wil uiteraard zelf ook geen leegstand.

Lenni Buvens: Je moet kijken naar het absorptievermogen van een gemeente – Essen kan dit trekken. Het aantal woningen verhogen is eigenlijk aan de achterkant werken. Mensen in eigen woning houden, dat is in principe de voorkant, door preventief te werken. Op dit vlak pioniert Essen. Het kader dat we toepassen is geleend van Woensdrecht en is gebaseerd op snel signaleren (in Woensdrecht nog ruimer door betrokkenheid van bedrijven, waar facturen niet betaald worden).

Schepen Arno Aerden: visie op woningmarkt moet niet uit Nederland komen, maar wel belangrijk om hiernaar te kijken, want de druk komt net uit Nederland. Vroeger hadden we voornamelijk fiscale vluchtelingen, nu mensen die geen huis meer kunnen kopen. Vaak betaalt met in Nederland 500.000 euro voor 150m² woonoppervlakte op 300 meter grond.

Eva Eyckmans: wat is de situatie nu, ten opzicht van 2024?

Lenni Buvens: 4 in noodopvang Malle, 2 einde contracten binnenkort (uithuiszetting), van de 5 woningen momenteel 3 ingevuld. Dat is dus hoger dan in 2024 – 18 mensen nu.

Schepen Arno Aerden: er staat nog heel wat te gebeuren op vlak van sociaal woonbeleid. Tegen september/oktober dit jaar moet de visie op sociaal wonen herzien worden. Deze zal niet heel erg ingrijpend wijzigingen. Samen met Voorkempen hoe tegen 2042 de bijkomende 122 woningen gerealiseerd kunnen worden. Vorige legislatuur was de visie dat er spreiding moest zijn. In het centrum zullen er woningen bij moeten komen, maar gemeente wil vooral richting wijken kijken. We brengen eerst eigen patrimonium in kaart en bekijken dan de opties samen met Voorkempen. Het vorig BSO is gehaald, dit in tegenstelling tot andere gemeenten. Gemeenten die te weinig deden hebben een objectief opgelegd gekregen als inhaalbeweging tegen 2035 om huidig BSO te halen. Dit zal een uitdaging voor zijn voor Voorkempen en deze gemeenten. Er zullen sancties volgen als BSO niet gehaald wordt. Er moet alleszins een groeipad zijn.

De Vlaamse Regering heeft een nieuw financieringssysteem voor bouw of aankoop van woningen waardoor Woonmaatschappijen een concurrentiële prijs betalen op de markt. Bij de realisatie van projecten gaan woningen moeten verkocht worden aan de Voorkempen.

Steve Suykerbuyk: zijn er nog initiatieven om woningen aan lokale bewoners te geven, bv. door een toewijzingsreglement.

Schepen Arno Aerden: binnen 2e pijler is geen sociale binding voorzien. Een doelgroepenplan kan wel. Nieuwe appartement achter zwembad: gaan van 18 naar 14, maar is alleen nog verhuur (kopen niet meer relevant).

Steve Suykerbuyk: is het mogelijk om 122 bij te bouwen en per 10 te voorzien dat 1 woning voor specifieke doelgroep is?

Schepen Arno Aerden: het reglement is Vlaams opgelegd als het gaat over lokale binding. In gerenoveerde woning is lokale binding mogelijk. Er staan 454 mensen op de wachtlijst voor een sociale huurwoning momenteel (gedomicilieerd in Essen). Vanaf dat je een aantal jaar op de wachtlijst staat, krijg je een huursubsidie mits je voldoet aan een reeks voorwaarden (inkomen, maximale huurprijs, etc.) Niet alle mensen die ingeschreven zijn, hebben bijgevolg een acute nood.

04. Varia

Toneelstuk thema *vapen* op de scholen

Elke Mella: De infosessie 'wie kent er iemand die vapet' wordt nog besproken op het scholenoverleg van oktober. Dit is een aanbod, waarin het thema vapen aan bod komt, maar wel vanuit een ruimer kader dat ook over andere thema's aanraakt, zoals bv. gsm, ...Er is dus een concreet voorstel, maar dit moet nog in een nota naar het college.

Steve Suykerbuyk: was ooit op een infoavond die het thema uitgebreid behandelde. Kan dit niet ingericht worden?

Emma Lambrechts: geeft aan dat dit aanbod werd gesubsidieerd, maar nu niet meer dus is moeilijker.

Steve Suykerbuyk: verwijst naar organisatie 'de sleutel' – een organisatie die mensen met ervaring met drugs aan het woord laat en jongen confronteert. Dergelijke confrontatie met ervaringsdeskundigen heeft het meeste impact. Het College werkt al samen met deze organisatie. Niet zeker of dit aanbod er nog is.

Elke Mella: kijkt dit na.

Steve Suykerbuyk: je moet er steeds vroeger bij zijn en moet niet wachten tot het eerste middelbaar. Je moet al naar vijfde en zesde leerjaar om in te grijpen.

05. Datum volgende commissie: te bepalen.